

POSTBUS 9657

5602 LR EINDHOVEN

geachte mevrouw List,

In bijgevoegde notitie van de werkgroep Kunst in de openbare ruimte van de Henri van Abbestichting wordt gevraagd om van gemeentewege een adviescommissie in te stellen, die zich bezig zal kunnen houden met de kunst in de openbare ruimte van onze stad.

Gaarne zou onze stichting en dan met name de genoemde werkgroep met u een gesprek willen hebben om hierover met u van gedachten te wisselen en daarom wordt thans aan u gevraagd om te bevorderen, dat dit gesprek plaats kan gaan vinden.

Met vriendelijke groet,

Ruud Peppelenbos

secretaris van de Henri van Abbestichting

Henri van Abbe Stichting, Werkgroep Kunst in de openbare ruimte

Geacht College,

De leden van de Henri van Abbe Stichting, met name de werkgroep Kunst in de Openbare Ruimte, voelen zich sterk betrokken bij kunst in de publieke ruimte van de gemeente Eindhoven. Naar ons idee zijn kunstobjecten waardevolle bakens in de complexe stedelijke omgeving en dragen ze bij aan versterking van de allure en de uitstaling van de stad. Daarnaast bevorderen ze de verbondenheid van de inwoners met hun omgeving waardoor ze extra kwaliteit toevoegen aan de stedelijke ruimte. Vanuit deze gedachte zijn wij het afgelopen jaar begonnen aan een rondgang door Eindhoven, van Centrum en Stadswandelpark tot aan Woensel en Strijp.

Met het Beeldenboek uit 2003 in de hand hebben we gekeken hoe de kunst in de Eindhovense publieke ruimte erbij staat: wat staat er nog, wat is er weg, wat is herplaatst, in wat voor conditie is het werk, past het nog in die omgeving en in de huidige tijd? Wat we hebben gezien heeft ons niet geheel gedesillusioneerd. Eindhoven beschikt over een aantal relevante werken, artistieke iconen die de stad markeren en indruk maken, zowel bij inwoners als bij bezoekers. Genoemd kunnen worden *The Flying Pins* van Claes Oldenburg en Coosje van Bruggen (2000) en *Swing* van Arie Berkulin (1977). Toch zijn wij veel kunstuitingen tegen gekomen waarbij heroverweging en bezinning op zijn plaats zou zijn. Zeker nu Eindhoven aan de vooravond staat van een culturele 'remake' en de fysieke ruimte van de stad is aangewezen als aanjager van een nieuw stedelijk elan. Het spreekt voor zich dat daarbij een vitaal en actief kunstbeleid voor de publieke ruimte hoort en dat is er nu in het geheel niet.

Met deze brief willen we hiervoor een pleidooi houden. Graag zien we dat het College van B&W in actie komt om het beleid ten aanzien van de kunst in de publieke ruimte te actualiseren en te vitaliseren. Nu de planologische en ruimtelijke ordening van de stad alle aandacht krijgen, is het eveneens tijd om ook de invulling met kunsttoepassingen niet langer, zoals de afgelopen jaren, aan het toeval over te laten. In dat verband bepleiten wij de instelling van een onafhankelijke adviescommissie, vergelijkbaar met de in de 2005 opgeheven Stichting Stadsbeeld.

Onze oproep hiertoe stoelt voor een belangrijk deel op onze verkenningsronde langs de kunstwerken in de stad en de opgedane ervaringen in de afgelopen periode. Wij hebben geconstateerd dat de grote ambities van Eindhoven in de jaren tachtig van de vorige eeuw op het gebied van kunst in de openbare ruimte vrijwel geheel zijn verdampt. In die tijd werden op veel plaatsen, in het centrum, in wijken, in scholen en openbare gebouwen kunstwerken geplaatst. Een aanjager was de beeldtentoonstelling in het Stadswandelpark in 1982 met het oogmerk om het park tot een beeldpark met nationale en mogelijk zelfs internationale allure te laten uitgroeien. Doordat de laatste BKR-beelden er in de jaren negentig zijn geplaatst en het onderhoud matig is, maakt het park een gedateerde indruk zonder inspiratie en levendigheid. Waar andere grote steden blijven investeren in openbare kunst, is dit in Eindhoven vanaf 2005 – op een paar incidentele gevallen na – niet gebeurd. Het beperkte jaarlijks beschikbare budget gaat geheel op aan onderhoud en de meest

noodzakelijke reparaties. Het resultaat van deze inmiddels langdurige veronachtzaming laat zich overal in de stad voelen.

We stelden vast dat er nogal wat beelden zijn verdwenen. Soms om onbekende redenen, andere keren omdat ze gestolen zijn of omdat ze in de weg stonden. Hierdoor vallen gaten, zoals bijvoorbeeld in het Anne Frankplantsoen waar het Paardje (1954) van Otto Bänninger gestolen is en de vervanging van een zitelement van Gerard Bruning minder passend is, of ontstaan er problemen omdat beelden zijn verwijderd zonder overleg met de kunstenaar, zoals recentelijk met de *Medaillons* (2000) van Piet Dirx aan de PSV-laan. Soms is het om kunsthistorische redenen te betreuren dat beelden verdwijnen, zoals het waardevolle beeld *Signal* (1961) van Pearl Perlmuter in het Stadswandelpark dat nadat het is gestolen om financiële redenen niet meer is vervangen. Ook doen zich problemen voor als er geen beslissing genomen wordt over herplaatsing, zoals bijvoorbeeld *Energie der Grossen Linie* (1981) van de Duitse kunstenaar Heinz Mack dat reeds tien jaar in de opslag ligt en waarvoor samen met nog een paar werken jaarlijks duizenden euro's aan opslagkosten wordt betaald.

Hoewel we soms kritisch zijn over de plaatsing en vaker nog over de herplaatsing van bepaalde beelden, zijn we omgekeerd over een aantal beelden, hun kwaliteiten en de relatie met de omgeving ook uiterst positief. Succesvol mag de herplaatsing na restauratie van het beeld *Puttertjes of Vogels* van Gerard Bruning genoemd worden bij de Frankrijkstaete in Woensel. Het bevestigt ons idee dat het belangrijk is om vooraf, zo mogelijk samen met belanghebbenden of omwonenden te bezinnen op de plaats, betekenis, inhoud en vorm van een kunstwerk. Wat past er in een bepaalde omgeving, wie is bij een opdracht betrokken, wie is verantwoordelijk voor de uiteindelijke selectie en hoe wordt dat proces georganiseerd? Deze vragen over welke kunst passend is, zijn in het bijzonder relevant nu weer nieuwe interessante stedelijke kernen aan het ontstaan zijn, waar kunstwerken een betekenisvolle toevoeging kunnen zijn voor het nieuwe ruimtelijke en sociale klimaat dat zich ontwikkelt. We denken bijvoorbeeld aan het Victoriaplein, het NRE-terrein, de hele Strijp-omgeving, het Stationsgebied, maar we weten ook nu al dat in de toekomst nog meer nieuwe gebieden zullen ontstaan.

Wij hopen met deze brief te bereiken dat onze oproep voor een actief en vernieuwend beleid ten aanzien van kunst in de openbare ruimte bij u gehoor vindt en in daden wordt omgezet. Graag zijn wij graag bereid daarover mee te denken.

Namens de Henri van Abbe Stichting,
De Werkgroep Kunst in de Openbare Ruimte,

Harm Brink
Greetje Heijmans
Ria Hermanussen
Peter Thoben